

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I HÄRNÖSAND**

DOM
2015-07-10
Meddelad i
Härnösand

Mål nr
1152-15 E

KONKURRENSVERKET	
2015-07-15	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

SÖKANDE

AllTele Sverige AB, 556597-5249
Box 42017
126 12 Stockholm

Ombud: advokaterna Carl Bokwall och Lina Håkansson Telander
Bokwall Rislund Advokatbyrå KB
Funcgens gränd 1
111 27 Stockholm

MOTPART

Sundsvalls kommun
851 85 Sundsvall

Ombud: advokaten Stefan Gustavsson och biträdande juristen Kersti Alm
Advokatfirman Fylgia KB
Box 55555
102 04 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan om överprövning.

Dok.Id 93682

Postadress Box 314 871 27 Härnösand	Besöksadress Backgränd 9	Telefon 0611-46 06 00 E-post: forvaltningsratteniharnosand@dom.se www.forvaltningsratteniharnosand.domstol.se	Telefax 0611-51 18 20	Expeditionstid måndag – fredag 08:00-16:00
--	------------------------------------	---	---------------------------------	---

BAKGRUND

Sundsvalls kommun (kommunen) genomför upphandlingen Operatörs-tjänster telefoni med dnr UH-2014-322. Upphandlingen omfattar telefoni-tjänster för fast och mobil telefoni inklusive internetaccess för kommunen samt option för Timrå och Ånge kommuner. Det anbud som är ekonomiskt mest fördelaktigt ska antas. I tilldelningsbeslut meddelat den 2 april 2015 beslutades att anta TDC Sverige AB (TDC) som leverantör i upphandlingen. Av utvärderingsprotokollet framgår att anbud från AllTele Sverige AB (AllTele) placerade sig som nummer två i rangordningen av totalt fyra inkomna anbud.

YRKANDEN M.M.

AllTele (bolaget) ansöker om överprövning och yrkar i första hand att förvaltningsrätten förordnar att upphandlingen ska rättas på så sätt att utvärderingen görs om utan beaktande av anbudet från TDC. I andra hand yrkas att rättelse ska ske på så sätt att kommunen inte tillgodoräknar TDC det täckningsvärde som TDC hävdar i utvärderingskravet 3.0.1 respektive 3.0.2. Bolaget anför bl.a. följande till stöd för sin talan.

Kommunen har i strid med transparens- och likabehandlingsprincipen tagit upp TDC:s anbud till utvärdering trots att detta inte uppfyller Krav 3.1 avseende täckning. Anbudsgivare utvärderas utifrån mätresultatet på de nät man använder, och ska redovisa vilka nät som används för leveransen.

TDC äger inga egna nät utan är beroende av andra operatörers nät för att kunna tillhandahålla sina tjänster. TDC har som svar på kravet hänvisat till nät som ägs av Tele2, med vilka TDC haft ett samarbetsavtal. Avtalet löper dock ut den 31 december 2015 och efter det kommer TDC att använda sig av TeliaSonera Sverige AB:s (Telias) nät. I anbudet har TDC dock enbart hänvisat till Tele2:s nät. Enligt vad Tele2 uppgett i en artikel avses samarbetsavtalet med TDC inte förlängas, och att det stått klart sedan 2014. TDC har, genom att ändå enbart hänvisa till Tele2:s nät, inte lämnat fullständiga

uppgifter om vilka nät som ska användas. Fullständiga uppgifter i enlighet med ska-kravet är viktiga med hänsyn till föremålet för upphandlingen och utvärderingsmodellens konstruktion. Då ska-kravet inte är uppfyllt skulle anbudet från TDC rätteligen ha förkastats.

För det fall att kravet anses uppfyllt trots den bristande informationen i TDC:s anbud förligger ändå grund för rättelse. Som anges i ska-kravet i 3.1 kommer täckningen i de nät som används att utgöra utvärderingskriterier i upphandlingen. Dessa utvärderingskriterier återfinns i 3.0.1 och 3.0.2 i förfrågningsunderlagets bilaga Utvärderingsmodell. I korthet innebär utvärderingskriterierna att ju högre täckningsgrad anbudsgivarna kan ange jämfört med kommunens egen mätning, desto högre prisavdrag och lägre jämförelsepris erhåller anbudsgivaren. En eventuellt högre täckningsgrad ska realiseras under 2015. TDC har i förhållande till båda dessa utvärderingskriterier angett en högre täckningsgrad baserad på en planerad utbyggnad av Tele2:s nät, som anges vara färdig till den 31 december 2015. TDC kommer dock inte att använda sig av Tele2:s nät efter det datumet och kommunen kommer således inte att kunna dra någon nytta av den planerade utbyggnaden med TDC som leverantör. Därmed kan TDC inte heller få tillgodoräkna sig något mervärde för en planerad utbyggnad av Tele2:s nät. Om TDC:s anbud ens kan beaktas vid utvärderingen, ska anbudet under alla omständigheter bedömas enbart på den täckning i Tele2:s nät som följer av kommunens egen mätning. Något annat skulle innebära att kommunen premierar mervärden i TDC:s anbud som inte kommer att medföra någon ökad kvalitet vid utförandet av uppdraget. Detta vore i strid med transparens- och likabehandlingsprincipen och skulle medföra att utvärderingsmodellen inte säkerställde att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet antogs.

Utvärderingsmodellen innehåller vidare brister då den varit utformad så att den inte varit ägnad att leda till ett rättvisande resultat och således inte till-

försäkrat att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet antas. Kommunen har gjort en egen mätning avseende täckningsgraden vilken legat till grund för utvärderingen. Anbudsgivarna kan dock även tillgodogöra sig eventuellt planerad utbyggnad av nätet och ange ett högre täckningsvärde baserat på denna utbyggnad. All utbyggnad som sker inom kommunen under 2015 kan räknas in vid angivandet av täckningsgrad. Varken TDC eller bolaget äger egna nät utan är beroende av andra leverantörers nät för att utföra uppdraget. Bolaget tillhandahåller sina tjänster via Telias nät och har således baserat sitt anbud på Telias täckningsgrad. Eftersom bolaget emellertid inte haft tillgång till uppgifter om hur Telias planerade utbyggnad under 2015 påverkar täckningsgraden har bolagets anbud baserats på kommunens egen mätning. Telia har emellertid också varit anbudsgivare i upphandlingen, och av Telias anbud går att utläsa att den utbyggnad Telia planerar att utföra under 2015 kommer att resultera i en väsentlig förbättring av täckningsgraden i kommunen. Bolagets täckningsgrad kommer således de facto att vara densamma som Telias, men utvärderingsmodellen har inte tagit hänsyn till denna planerade utbyggnad för bolagets räkning. I förhållande till det mervärde som utvärderingskriteriet avser att mäta – täckningsgrad – har således utvärderingen i stället kommit att premiera kunskap om planerad utbyggnad, vilket är något helt annat än vad som angetts i förfrågningsunderlaget. Att utvärdera kunskap om planerad utbyggnad medför också en tydlig konkurrensfördel för leverantörer som är nätägare, vilket visserligen fått begränsad betydelse i denna upphandling då inte en nätägande leverantör tilldelades kontraktet. Detta medför emellertid att trots att den täckningsgrad bolaget skulle leverera är högre än den som TDC angett i sitt anbud, tillmäts bolaget ett lägre prisavdrag än TDC vilket visar att utvärderingsmodellen utvärderat fel sak och pekat ut fel anbud som vinnare. Enligt praxis saknas betydelse om utvärderingsmodellen tillämpats i enlighet med vad som angetts i förfrågningsunderlaget eller om utvärderingskriterierna i sig är transparenta och objektiva. Om utvärderingsmodellen inte säkerställer att anbudet med lägst pris eller det ekonomiskt mest

fördelaktiga anbudet antas är utvärderingsmodellen i strid med LOU. Om bolaget tillgodoräknats den täckningsgrad som bolaget faktiskt kommer att tillhandahålla genom Telias planerade utbyggnad hade bolaget fått ytterligare prisavdrag och bolagets jämförelsepris hade blivit drygt 200 000 kronor lägre än TDC:s.

Utvärderingen av täckningsgrad är vidare i strid med LOU eftersom det inte finns någon reell skyldighet för anbudsgivaren att tillhandahålla den täckningsgrad som utlovats i anbudet. Kommunen har istället angett att negativa skillnader i förhållande till uppmätta värden ska hanteras enligt principerna i leveransavtalet. Konsekvensen av att en offererad täckningsgrad inte uppnås är endast att leverantören får ersätta kommunen för det prisavdrag de felaktigt tillgodoräknats vid utvärderingen, vilket är en för låg sanktion för att ge incitament att leverera det mervärde som utgången i upphandlingen avgjordes på.

Kommunen bestrider bifall och anför bl.a. följande. Kommunen har inte åsidosatt de grundläggande gemenskapsrättsliga principerna i 1 kap. 9 § LOU, och inte heller på annat sätt brutit mot LOU. I förfrågningsunderlagets bilaga Skallkrav har kommunen angett ett antal obligatoriska krav som måste uppfyllas för att anbudet ska tas upp till utvärdring. Krav 3.1 avser mobil täckning. TDC har redovisat vilket nät som ska användas för leveransen i enlighet med ska-kravet och kommunen har varken eftergett eller bortsett från något obligatoriskt krav som uppställts i förfrågningsunderlaget. Bolaget har som grund för sitt påstående att TDC inte lämnat fullständiga uppgifter hänvisat till en artikel publicerad på Telecoms hemsida. Sådan uppgift är inte något kommunen kan ta i beaktande i upphandlingen. Redovisningen har inte efterfrågats av kommunen och utgör inte heller en del av TDC:s anbud. Vare sig i LOU, dess förarbeten eller i praxis finns stöd för att den upphandlande myndigheten generellt sett skulle vara skyldig att kontrollera att lämnade uppgifter i sig är riktiga, utan ska kunna

förlita sig på att de uppgifter som anges i anbud är korrekta så länge inte något indikerar att så inte är fallet. Kommunen kan således endast grunda sin utvärdering på de uppgifter som anbudsgivaren faktiskt har lämnat. Kravet i förfrågningsunderlaget har inte heller utformats så att det skulle föreligga en skyldighet för anbudsgivare att redovisa vilka operatörsnät som kommer att användas för hela avtalsperioden. Påståendet att TDC lämnat ofullständiga uppgifter är felaktigt och tillbakavisas. Därtill har förutsatts i upphandlingen att leveransomständigheter kan komma att förändras, vilket regleras i avtalsvillkoren.

Av ska-kravet i 3.1 framgår vidare att anbudsgivare kommer att utvärderas utifrån mätresultatet på de nät man använder. Utvärderingskriterierna återfinns i Utvärderingsmodellen 3.0.1 och 3.0.2. TDC har redovisat sina svar i enlighet med kraven. För båda utvärderingskriterierna har angetts att anbudsgivare bör redovisa den utbyggnad som kommer att ske under 2015. Kommunen har inte uppställt något krav på att förändringar i täckningen bör redovisas för perioden efter den 31 december 2015. Det har förutsatts i upphandlingen att leveransomständigheter kan förändras under avtalsperioden, varför detta har tagits i beaktande i avtalsvillkoren. Vilka nät som anbudsgivarna avser nyttja efter 2015 har lämnats öppet i upphandlingen. Effekterna av byte av nät hanteras i de kommersiella villkoren och är inte en fråga för utvärdering inför tilldelning av kontrakt.

Vad gäller påståendet att kommunen premierar kännedom om näten i stället för täckningsgrad tillbakavisas även vad som sägs om brister i utvärderingsmodellen. Bolagets påstående att utvärderingsmodellen varit utformad så att den inte varit ägnad att leda till ett rättvisande resultat och inte tillförsäkrat att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet antas är felaktigt. Enligt praxis har upphandlande myndigheter stor frihet att utforma sitt förfrågningsunderlag på sätt myndigheten bedömer som lämpligt. Och även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utfor-

made bör godtas, under förutsättning att de principer som bär upp det upphandlingsrättsliga regelverket inte träds för när. Det finns inget krav på att utbyggnad ska vara färdig vid anbudslämnandet eller vid avtalsstartför att kunna tillgodoräknas utan all utbyggnad som sker inom kommunen under 2015 kan räknas in vid angivandet av täckningsgrad. Av Utvärderingsmodellen 3.0.1 och 3.0.2 framgår klart att det är täckningen som utvärderas, inte anbudsgivarens kunskap om täckningen. Anbudsgivarna åtar sig dessutom att bekosta täckningsmätning för att styrka täckningen efter utbyggnaden. Om bolaget inte inför anbudsgivningen hämtat in kunskap avseende planerade förändringar i Telias nät är det inget som kommunen ska beakta i upphandlingen, då det inte skulle vara förenligt med principen om likabehandling. Det ankommer på anbudsgivaren själv att hålla sig underrättad om förhållanden hos nätägare vars nät anbudsgivaren avser nyttja för leveransen.

Också påståendet att utvärderingen av täckningsgraden är i strid med LOU eftersom det inte finns någon reell skyldighet för anbudsgivarna att tillhandahålla den täckningsgrad som utlovas i anbudet tillbakavisas. Oförutsedda händelser kan påverka utförandet av uppdraget och måste därför hanteras. Detta regleras i utvärderingsmodellen genom att det anges att negativa skillnader i förhållande till uppmätta värden kommer att hanteras enligt principerna i Leveransavtalets punkt 13.4. Anbudsförutsättningarna innehåller explicita sanktioner, såväl skadestånd som hävning, för det fall den offererade täckningsgraden inte uppnås. Sammantaget är utvärderingsmodellen inte utformad i strid med LOU.

Sammanfattningsvis har kommunen inte överträtt någon av de grundläggande principerna eller på annat sätt brutit mot LOU under upphandlingen. Bolagets ansökan ska därför lämnas utan bifall.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Bestämmelser

Upphandlande myndighet ska behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas (1 kap. 9 § LOU).

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten efter ansökan av en leverantör besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts (16 kap. 4 och 6 §§ LOU).

Utredningen i målet

I förfrågningsunderlagets bilaga Skallkrav anges bl.a. följande avseende mobila operatörstjänster:

Krav 3.1

Täckning: Mobil täckning avseende GSM, UMTS och LTE ska fylla verksamhetens behov av tal- och datatrafik inom Kundens geografiska område. Kunden har genomfört en mätning av de olika mobilnätens täckning inom kommunen, se Bilaga Täckningsmätning. Anbudsgivare utvärderas utifrån mätresultatet på de nät man använder. Anbudsgivare ska redovisa vilka nät som används för Leveransen.

I förfrågningsunderlagets bilaga Utvärderingsmodell anges bl.a. följande avseende mobila operatörstjänster:

Mätning 3.0.1

Täckning och utbyggnad av GSM och UMTS: I den mätning som kommunen genomfört under hösten 2014 med IQMTEL var de sammanvägda täckningsvärdena för GSM och UMTS följande: Tre N/A, Telenor 89 %, Tele2 90 %, Telia 96 %.

Anbudsgivare bör redovisa den utbyggnad vad gäller GSM och UMTS som kommer att ske inom kommunen under 2015 och det utvärderingsresultat vid förnyad mätning man kan garantera. Anbudsgivarens täckning utvärderas efter detta värde.

Om Anbudsgivaren väljer att ange ett högre täckningsvärde efter utbyggnad, än värdet i den genomförda täckningsmätningen, åtar man sig att bekosta en förnyad täckningsmätning, enligt samma princip som den redan genomförda för att styrka att det angivna täckningsvärdet uppfyllts. Negativa skillnader i förhållande till uppmätta värden kommer att hanteras enligt principerna i Leveransavtalets punkt 13.4.

Om Anbudsgivaren väljer att avstå från att uppge högre värde är de som anges i Bilaga Täckningsmätning, utvärderas man från den ursprungliga undersökningens värde.

Definition

Utvärdering sker genom mätning i intervallet 0 – 25 % där varje % ger ett avdrag med 100000. Minvärdet 0 ger minsta möjliga avdrag 0. Maxvärdet 25 ger fullt avdrag 2500000.

Mätning 3.0.2

LTE täckning: I den mätning som kommunen genomfört under hösten 2014 med IQMTEL var de sammanvägda täckningsvärdena för GSM och UMTS följande: Tre N/A, Telenor 69 %, Tele2 69 %, Telia 85 %.

Anbudsgivare bör redovisa den utbyggnad vad gäller LTE som kommer att ske inom kommunen under 2015 och det utvärderingsresultat vid mätning man kan garantera. Anbudsgivarens täckning utvärderas efter detta värde.

Om Anbudsgivaren väljer att ange ett högre täckningsvärde efter utbyggnad, än värdet i den genomförda täckningsmätningen, åtar man sig att bekosta en förnyad täckningsmätning, enligt samma princip som den redan genomförda för att styrka att det angivna täckningsvärdet uppfyllts. Negativa skillnader i förhållande till uppmätta värden kommer att hanteras enligt principerna i Leveransavtalets punkt 13.4.

Om Anbudsgivaren väljer att avstå från att uppge högre värde är de som anges i Bilaga Täckningsmätning, utvärderas man från den ursprungliga undersökningens värde.

Definition

Utvärdering sker genom mätning i intervallet 0 – 35 % där varje % ger ett avdrag med 25000. Minvärdet 0 ger minsta möjliga avdrag 0. Maxvärdet 35 ger fullt avdrag 875000.

Förvaltningsrättens bedömning

En förutsättning för att förvaltningsrätten ska besluta om åtgärder enligt LOU är att den upphandlande myndigheten har brutit mot någon bestäm-

melse i lagstiftningen eller någon av de gemenskapsrättsliga bestämmelserna som bär upp denna lagstiftning samt att den som begär överprövning lidit eller i vart fall riskerat att lida skada av den upphandlande myndighetens brott mot LOU. Förvaltningsrättens prövning är begränsad till vad bolaget som sökande har anfört till stöd för sin talan (jfr. RÅ 2009 ref. 69).

Av principen om likabehandling, som utgör grunden för direktivet om offentlig upphandling, följer att anbudsgivarna ska ges lika möjlighet att utarbeta sina anbud och att de ska behandlas lika när anbuden prövas av den upphandlande myndigheten. Förfrågningsunderlaget ska vara utformat så att alla rimligt informerade och normalt omsorgsfulla leverantörer kan tolka informationen på samma sätt. Varje leverantör ska därmed med utgångspunkt i förfrågningsunderlaget kunna bilda sig en uppfattning av möjligheterna att lämna ett konkurrenskraftigt anbud. Höga krav bör ställas på noggrannhet, tydlighet och transparens i alla delar av ett förfrågningsunderlag, även om mindre brister och oklarheter får godtas. De skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling och gemenskapsrätten inte träds för när (jfr. RÅ 2002 ref. 50).

Bolaget har inledningsvis anfört att det antagna anbudet från TDC rätteligen borde ha förkastats med hänvisning till att det inte uppfyller ska-kravet i Skallkravsbilagan 3.1. Enligt detta krav ska anbudsgivaren redovisa vilka mobilnät som ska användas för leveransen. Bolaget menar att TDC inte uppfyllt detta krav i och med att TDC angett ett nät som enligt uppgift endast kan användas av TDC till och med den 31 december 2015. Kommunen å sin sida har anfört att man anser att TDC har redovisat vilka nät som ska användas i enlighet med det uppställda ska-kravet, och att detta inte utformats så att det förelegat en skyldighet för anbudsgivarna att redovisa vilka operatörsnät som ska användas under hela avtalsperioden.

Förvaltningsrätten finner att det av ordalydelsen i det aktuella ska-kravet inte går att utläsa att anbudsgivare för att uppfylla kravet skulle ha angett vilka nät som ska användas under hela avtalsperioden. Det får förutsättas att anbudsgivaren i detta fall kan utföra det upphandlade uppdraget från och med avtalsstart. TDC har angett nät för leverans. För det fall att förändringar inträder här efter får det bedömas vara en avtalsfråga. Sammantaget finner förvaltningsrätten att det av vad bolaget anfört i denna del inte framgår att kommunen brutit mot LOU då man inte uteslutit TDC:s anbud. Vad bolaget anfört i denna del utgör således inte grund för ingripande enligt LOU.

Bolaget har vidare anfört att det förligger brister vid utvärderingen då TDC:s anbud utvärderats utifrån en täckningsgrad baserad på en planerad utbyggnad av nätet som beräknas vara klar till den 31 december 2015, trots att TDC enligt uppgift inte har tillgång till detta nät efter detta datum. Något krav på att anbudsgivare ska redovisa förändringar i täckningsgraden efter den 31 december 2015 framgår dock, enligt förvaltningsrättens mening, inte av förfrågningsunderlaget. Även här finner förvaltningsrätten mot bakgrund av vad som anges i förfrågningsunderlaget att det som bolaget anfört inte utgör skäl för ingripande enligt LOU.

Bolaget har även anfört att utvärderingsmodellen varit utformad så att den inte varit ägnad att leda till ett rättvisande resultat i den del det avser mer värde i fråga om täckningsgrad efter planerad utbyggnad. Bolaget har anfört att bolaget, som använder sig av Telias nät, inte har haft tillgång till uppgifter om planerad utbyggnad av nätet och därför inte vid utvärderingen fått tillgodoräkna sig den förbättrade täckningsgrad som antas föreligga efter planerad utbyggnad under 2015. Detta menar bolaget har lett till att det inte säkerställts att det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet skulle komma att antas. I enlighet med vad som redovisats ovan finns det enligt

praxis att visst utrymme för att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade ändå får godtas, så länge inte de upphandlingsrättsliga principerna träds för när. Förvaltningsrätten konstaterar att den del av utvärderingsmodellen som här är ifrågasatt, och som avser att premiera en i nära framtid planerad utbyggnad av nät, är tillräckligt tydlig. Att bolaget inte haft tillgång till samtliga uppgifter av betydelse för det lämnade anbudet medför inte annan bedömning. Inte heller vad bolaget anfört i denna del medför således att kommunen kan anses ha brutit mot LOU eller de gemenskapsrättsliga principerna vid offentlig upphandling.

Sammantaget finner förvaltningsrätten att vad bolaget har anfört inte framkommit att kommunen vid genomförandet av upphandlingen har brutit mot LOU. Det har inte heller kommit fram att bolaget på grund av något brott mot LOU har lidit eller riskerat att lida skada. Grund för ingripande mot upphandlingen finns därför inte och ansökan om överprövning ska därmed avslås.

Förvaltningsrätten erinrar om innehållet i 16 kap. 10 § LOU, enligt vilken den upphandlande myndigheten när förlängd avtalsspärr råder inte får ingå avtal förrän tio dagar har gått från det att förvaltningsrätten har avgjort målet.

Upplysningsvis meddelas att förvaltningsrätten denna dag även meddelat dom avseende förevarande upphandling i mål nr 1153-15.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV 3109/1C LOU).

Robert Dalman

rådman

Målet har föredragits av föredraganden Gunilla Lavås.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Om Ni vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska Ni skriva till Kammarrätten i Sundsvall. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer

till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.

2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.